

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**КІБЕРБЕЗПЕКА В УКРАЇНІ:
ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ**

**International scientific-practical conference
"Cybersecurity in Ukraine: Legal and Organizational Issues"**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
23 листопада 2022 року**

Одеса
ОДУВС
2022

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри кібербезпеки
та інформаційного забезпечення
Одеського державного університету внутрішніх справ*

*Всі матеріали надані в авторській редакції та виражають
персональну позицію учасника конференції*

Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання:
К38 матеріали міжн. наук. практ. конф., м. Одеса, 23 листопада 2022 р.
Одеса : ОДУВС, 2022. 152 с.
ISBN 678-717-70204

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання», яка відбулася на базі кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення Одеського державного університету внутрішніх справ 23 листопада 2022 року.

У матеріалах конференції приділено увагу актуальним теоретичним та практичним проблемам забезпечення інформаційної безпеки в Україні. Висвітлюється широкий спектр питань, пов'язаних з удосконаленням правового регулювання та адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки в Україні. Розглянуто використання інформаційних систем, технологій та інформаційно-аналітична діяльність правоохоронних підрозділів у боротьбі з злочинністю та надано обґрунтовані рекомендації щодо вдосконалення підготовки персоналу для боротьби з кіберзлочинністю в Україні.

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції адресовано вченим, працівникам правоохоронних органів, аспірантам (ад'юнктам), здобувачам вищої освіти першого та другого рівня освіти.

© ОДУВС, 2022

методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). Одеса: ОДУВС, 2016. С. 64-65.

3. Цехан Д.М. Використання високих інформаційних технологій в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ: монографія / Д.М. Цехан. Одеса: Юридична література, 2016. – 216 с.

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ МВС ПІДРОЗДІЛАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ПІДТРИМКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Віктор МАКОВІЙ

*доцент кафедри кібербезпеки
та інформаційного забезпечення ОДУВС, к.ю.н., доцент*

Галіна УСАТА

*здобувач вищої освіти факультету № 2
ННІПК ОДУВС
спеціальність 124 «Системний аналіз»*

З огляду на правове положення підрозділи інформаційно-аналітичної підтримки Національної поліції України виконують завдання щодо створення засобів інформаційно-аналітичного супроводження діяльності всіх служб поліції з урахуванням вимог чинного законодавства в межах забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

У відповідності до ч. 3 ст. 13 Закону України «Про Національну поліцію України» (надалі - Закон) до таких служб належать: кримінальна поліція; патрульна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція; поліція особливого призначення; інші підрозділи, що уповноважені на виконання завдань даного правоохоронного органу.

Безумовно, визначальною у питанні створення інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування всіх підрозділів Національної поліції України є єдина інформаційна система МВС України (надалі – ЄІС МВС) як багатofункціональна інтегрована автоматизована система, що безпосередньо забезпечує реалізацію функцій її суб'єктів, інформаційну підтримку та супроводження їх діяльності і становить сукупність взаємозв'язаних функціональних підсистем, програмно-інформаційних комплексів, програмно-технічних та технічних засобів електронної комунікації, які забезпечують логічне поєднання визначених інформаційних ресурсів, обробку та захист

інформації, внутрішню та зовнішню інформаційну взаємодію, що унормована в межах Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 року № 1024 (надалі – Положення про ЄІС МВС). ЄІС МВС проєктує власні можливості на площину функціонування відповідного підрозділу системи МВС, який є її складовою або діяльність якого координується даним центральним органом влади.

Тому множина технічних засобів та програмних комплексів, які автоматизують службові процеси відповідного підрозділу до рівня стандартів операційних процедур та автоматизованого робочого місця користувача, забезпечують формування, зберігання, спільне використання і верифікацію інформаційних ресурсів ЄІС МВС доречно визначається як функціональна підсистема ЄІС МВС.

При цьому для функціонування всіх зазначених підсистем у складі ЄІС МВС вагомим є масив інформаційних ресурсів, яким є сукупність визначених груп взаємозв'язаних задокументованих одиниць інформації, що формуються і об'єднуються в автоматизованих інформаційних системах суб'єктів ЄІС МВС за певними ознаками, у тому числі таких, які зазначені в переліку пріоритетних інформаційних ресурсів ЄІС Міністерства внутрішніх справ.

У розрізі викладеного вище щодо завдань Національної поліції України та нормативного змісту ст. 26 Закону безпосередньо до таких належать відомості про: осіб, щодо яких поліцейські проводять профілактичну роботу; виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення, осіб, які їх вчинили, рух кримінальних проваджень; обвинувачених, обвинувальний акт щодо яких надіслано до суду; розшук підозрюваних, обвинувачених (підсудних) осіб, які ухиляються від відбування покарання або вироку суду; розшук осіб, зниклих безвісти; установлення особи невідомих трупів та людей, які не можуть надати про себе будь-яку інформацію у зв'язку з хворобою або неповнолітнім віком; зареєстровані в органах поліції кримінальні або адміністративні правопорушення, події, які загрожують особистій чи публічній безпеці, надзвичайні ситуації; осіб, затриманих за підозрою у вчиненні правопорушень (адміністративне затримання, затримання згідно з дорученнями органів правопорядку, затримання осіб органами досудового розслідування, адміністративний арешт, домашній арешт); осіб, які скоїли адміністративні правопорушення, провадження у справах за якими здійснюється поліцією; зареєстровані кримінальні та адміністративні корупційні правопорушення, осіб, які їх вчинили, та результати розгляду цих правопорушень у судах; іноземців та осіб без громадянства, затриманих поліцією за порушення визначених правил перебування в Україні; викрадені номерні речі, цінності та інше майно, які мають характерні ознаки для ідентифікації, або речі, пов'язані із вчиненням правопорушень, відповідно до заяв громадян; викрадені (втрачені) документи за зверненням громадян; знайдені, вилучені предмети і речі, у тому числі заборонені або обмежені в обігу, а також документи з ознаками підробки, які

мають індивідуальні (заводські) номери; викрадені транспортні засоби, які розшукуються у зв'язку з безвісним зникненням особи, виявлені безгосподарні транспортні засоби, а також викрадені, втрачені номерні знаки; видані дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху та дозволи на рух окремих категорій транспортних засобів; зброю, що перебуває у володінні та користуванні фізичних і юридичних осіб, яким надано дозвіл на придбання, зберігання, носіння, перевезення зброї; викрадену, втрачену, вилучену, знайдену зброю, добровільно здану зброю з числа тієї, що незаконно зберігалася, а також відомості, що формуються у процесі провадження оперативно-розшукової діяльності відповідно до закону.

Разом з тим, з урахуванням змісту ст. 27 Закону поліція має доступ до інформаційних ресурсів інших органів державної влади, у тому числі й до решти пріоритетних інформаційних ресурсів МВС, які теж прямо або опосередковано є об'єктом до опрацювання у межах відповідної компетенції вказаного підрозділу Національної поліції України, хоча остання згідно Положення про ЄІС МВС і не є суб'єктом ЄІС МВС щодо цього інформаційного ресурсу, зокрема відомостей в Єдиному державному реєстрі транспортних засобів; Реєстрі адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху; інтегрованій інформаційно-пошуковій системі; національній системі біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства; Єдиному реєстрі досудових розслідувань про правопорушення, провадження за якими здійснюються працівниками органів Національної поліції, а також осіб, яким вручено повідомлення про підозру та стосовно яких закінчено досудове розслідування у кримінальному провадженні; Єдиному державному реєстрі судових рішень у справах про адміністративні правопорушення та про притягнення осіб до кримінальної відповідальності за рішеннями суду, що набрали законної сили. Вочевидь сюди ж треба віднести відомості про: облік вогнепальної зброї; дактилоскопічний облік; криміналістичний облік експертної служби; персонально-довідковий облік.

Наведений перелік інформаційних ресурсів в ЄІС МВС не є вичерпним, оскільки навіть Положення серед них виділяє як пріоритетні, так і інші.

Однією з функціональних підсистем ЄІС МВС є інформаційний портал Національної поліції України, правовий режим якого окреслений в Положенні про інформаційно-комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» (надалі – Положення про систему ІПНП). Останнім до завдань інформаційного порталу Національної поліції України (надалі – ІПНП) віднесено: інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Національної поліції України; забезпечення наповнення та підтримки в актуальному стані інформаційних ресурсів баз (банків) даних, що входять до ЄІС МВС; забезпечення щоденної діяльності органів (закладів, установ) поліції у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин, відносин документообігу; забезпечення електронної взаємодії з МВС та іншими органами державної влади. Тобто, фактично підтримка функціонування даної підсистеми ЄІС

МВС і є головним завданням діяльності підрозділів інформаційно-аналітичної підтримки Національної поліції України.

Деталізація останнього опосередковується через наступні дії: формування інформаційних ресурсів ЄІС МВС; обробка інформації, яка утворена в процесі діяльності поліції; аналітична обробка інформації, отриманої з автоматичної фото- і відеотехніки; надання безпосереднього оперативного доступу до інформаційних ресурсів ЄІС МВС; генерація інтерфейсів та функціонування вебсервісів для здійснення інформаційної взаємодії органів (підрозділів) поліції з іншими органами державної влади, органами правопорядку іноземних держав, міжнародними організаціями; здійснення пошукових та аналітичних функцій для використання інформації з інформаційних ресурсів (баз даних) поліції, МВС та інших органів державної влади в межах службової діяльності відповідно до рівня доступу і повноважень за запитом або регламентом; використання програмних компонентів геоінформаційних підсистем для візуалізації інформації у вигляді електронних карт, автоматичної зміни зображеного образу об'єкта в залежності від зміни його характеристик, зміни масштабу та деталізації картографічної інформації в інформаційних ресурсах; забезпечення автоматизації процесів управління силами та засобами поліції; забезпечення електронного документообігу в органах (підрозділах) поліції, обміну електронними документами з МВС; комплексний захист інформації та розмежування доступу до інформації, що зберігається в базах даних системи ІПНП.

З урахуванням викладеного інформаційні ресурси ІПНП, окрім ресурсів ЄІС МВС, доповнені ще інформацією, яка утворена в процесі діяльності поліції та використовується для: формування баз даних у сфері управлінських відносин, необхідних для: виконання покладених на поліцію повноважень; формування баз даних, необхідних для забезпечення щоденної діяльності поліції, у сфері трудових відносин, фінансового забезпечення, документообігу. Інформаційні ресурси, які не відносяться до пріоритетних, що є об'єктом ІПНП також викладені у розділі 3 Положення про систему ІПНП.

Таким чином, підрозділи інформаційно-аналітичної підтримки Національної поліції України безпосередньо адмініструють використання сучасних інформаційних технологій через забезпечення функціонування ІПНП в рамках ЄІС МВС з оперуванням відповідним масивом інформаційних ресурсів загального та спеціального правового режимів.

СЕКЦІЯ 5. НАУКОВІ ПІДґРУНТЯ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.

Володимир КАЛУГІН

НАУКОВІ ПІДґРУНТЯ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ
В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ..... 130

Дмитрий ДУБРОВ, Ганна Форос

СУТНІСТЬ АНАЛІТИЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ 132

Ірина БУБНОВА, Яна ЄФРЕМОВСЬКИХ, Володимир КАЛУГІН

ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІТИКА
ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ 134

Олена МЕЛЬНІКОВА

КРИМІНАЛЬНА РОЗВІДКА ТА КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ
ЯК ВИД ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ
ОПЕРАТИВНИХ ДАНИХ ТА ІНФОРМАЦІЇ 136

Ганна ЛИСЕНКО

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО
АНАЛІЗУ ДЛЯ ВИНАХОДЖЕННЯ СЛІДІВ ЗЛОЧИНІВ,
ЗДІЙСНЮВАНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ КРИПТОВАЛЮТИ..... 140

Віктор МАКОВІЙ, Галіна УСАТА

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
РЕСУРСІВ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ МВС ПІДРОЗДІЛАМИ
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ПІДТРИМКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ 143